

da iz perspektive kršćanskog humanizma priđu teškim i zamršenim problemima modernog društva. A kršćanstvo ima tu što reći s obzirom na temeljne stavove i osnovna usmjerenja.

Mi živimo u društvu koje izričito ističe društvenu narav čovjekovu i veliko značenje društvenih problema. Već odavna i Crkva ističe kako je potrebno proučavati i dalje razrađivati načela i perspektive „katoličke društvene nauke“, kako bismo mogli čuti zv. svoje društvene sredine i dati mu pravu vrijednost.

Na žalost, moramo priznati da premalo radimo u ovom pogledu. U pomanjkanju domaće literature, onima koji vladaju njemačkim jezikom i koji žele bolje upoznati današnju društvenu stvarnost u svijetu iz kršćanske perspektive, najtoplije preporučujemo ovaj „katolički socijalni leksikon“. On može poslužiti kao pouzdan kompas u temeljnim pitanjima današnjega društvenog života.

Marijan VALKOVIĆ

Heinz-Meinolf STAMM, LUTHERS STELLUNG ZUM ORDENSLEBEN, Franz Steiner Verlag Wiesbaden 1980. Strana 184 DM 54.—

Ova je studija objavljena u znanstveno-teološkom nizu „Veröffentlichungen des Instituts für Europäische Geschichte Mainz“ svezak 101. S evangeličke je strane već u više navrata obrađen Lutherov stav prema redovničkom životu. Sada je to pokušao učiniti i jedan katolički teolog. Lutherov odnos prema redovničkom životu zagolicao ga je u ovo doba, kad se među evangeličkim kršćanima ponovno budi redovnički život. Zadnjih su godina nastale mnoge i muške i ženske redovničke zajednice među evangeticima.

Do sada se općenito mislilo da je Luther odbio redovnički život. Međutim, u novije vrijeme sve više autora ističe činjenicu da života naprosto. Dopusštao je privremene zavjete i uvjetne zavjete („zavjetujem čistoću, poslušnost i siromaštvo do smrti s time da sačuvam slobodu i da mogu volju promijeniti“). Svi oni koji studiraju Lutherov odnos prema redovničkom životu posežu za njegovim djelom *De votis monasticis iudicium* (1521). Za tim djelom poseže i Stamm. On, za razliku od svih drugih autora, nastoji studirati Lutherove spise i razmišljanja koja su

sljedila poslije ovog djela a u vezi su s tim djelom. Autor poseže za Lutherovim djelom *Dictata super Psalterium, Romerbriefvorlesung, Kommentar zu Galaterbrief, De Captivitate babilonica, Ecclesiae praeludium i Tractatus de libertate humana*. U svom djelu *De votis* smatra da redovnici polažu zavjete a da nisu svjesni njihova dometa (do smrti!). Čovjek to ne može učiniti. Za njega su zavjeti takve naravi nevažeci. Luther je u svojim spisima nagovarao redovnike i redovnice da napuste samostane ako u njima ne mogu Bogu savršeno služiti. Naprotiv, one koji su obnovljena duha vjerovali da im je upravo u samostanu mjesto nagovarao je da u samostanu i ostanu. Autor na temelju analize Lutherovih djela zaključuje da Luther nije bio jednostavno protiv redovničkog života nego samo protiv takvog života koji čovjeku ograničava slobodu i koji ne može ostvariti njegovu težnju za spasenjem.

Djelo je upravo primjer kako znanstveno obraditi takav predmet.

Adalbert REBIĆ

Francisco-Javier LOZANO SEBASTIAN, SAN ISIDORO DE SEVILLA. TEOLOGIA DEL PECADO Y LA CONVERSION. Publicaciones de la Facultad teologica del Norte de Espana. Sede de Burgos. Vol. 36. Burgos 1976. Str. 234

Sveti Izidor Seviljski poznat je svakome teologu. No, možda će se ipak netko pitati zašto dajemo prikaz knjige o sv. Izidoru Seviljskom, i to knjige koja je napisana na španjolskom jeziku. Ovu knjigu prikazujemo ne zato što je njen autor sada prvi tajnik Apostolske nuncijature u Beogradu, pa nam je tako na posebni način bliz, nego iznad svega zato što predstavlja uzornu obradu jednog kršćanskog klasičnog pisca, jednog Oca.

Pisac Lozano nije, naravno, u ovom djelu imao namjeru opisati život sv. Izidora, nego proučiti njegovo poimanje grijeha i obraćenja. Ipak, da bi čitaocu bila jasnija Izidorova nauka o grijehu i obraćenju, pisac je u Uvodu pronicavao i sržno ocrtao bio-bibliografsku sliku iz koje možemo temeljito upoznati sv. Izidora i njegovo djelo. Izidor se rodio oko 560. godine u Sevilli. Zarana mu umriješe roditelji. Godine 599. postade biskupom u Sevilli, gdje je preko 36 godina razvijao bogatu pastoralnu i teološku djelatnost.